

Harmonogram kľúčových rozhodnutí SR pri riešení dlhovej krízy v EÚ

INEKO, 7. mája 2013

8. mája 2010: Vláda (trojkoalícia strán SMER, HZDS, SNS) súhlasila s poskytnutím finančnej pomoci Grécku v hodnote 818 mil. EUR a splnomocnila ministra financií Jána Počiatka (nominant strany SMER), aby podpísal rámcovú zmluvu o poskytnutí tejto pomoci. Minister zmluvu podpísal ešte v ten istý deň. Išlo o pomoc v rámci tzv. prvého záchranného balíka, v ktorom nakoniec Grécko získalo pôžičky za 110 mld. EUR (30 mld. EUR MMF, 80 mld. EUR bilaterálne dohody s členmi eurozóny). Počiatok argumentoval slovami: „Tu nejde o Grécko, tu ide o stabilitu eurozóny“. V čase podpisu zmluvy bolo zrejmé, že zmluvu ešte bude musieť ratifikovať parlament, ktorý mal vziť z nadchádzajúcich volieb.

12. júna 2010: V parlamentných voľbách zvíťazila strana SMER – Sociálna demokracia so ziskom 62 kresiel. Vládu však zostavila koalícia štyroch pravicových strán: SDKÚ – 28 kresiel, SaS – 22, KDH – 15, Most-Híd – 14 kresiel. Do parlamentu sa dostala aj nacionalistická strana SNS so ziskom 9 kresiel.

11. augusta 2010: Parlament neratifikoval rámcovú zmluvu podpísanú pred voľbami ministrom financií Jánom Počiatkom (SMER) a SR tak ako jediná členská krajina eurozóny odmietla poskytnúť finančnú pomoc Grécku v rámci tzv. prvého záchranného balíka. Premiérka Ivetta Radičová (SDKÚ) to zdôvodnila slovami: „Tí zodpovednejší a chudobnejší by nemali dávať peniaze menej zodpovedným a bohatším.“ Ďalšou výhradou bol argument o tzv. „privatizácii ziskov a zoštátňovaní strát“, ktorý poukazoval na to, že sa na pomoci nemali podieľať súkromní veritelia, teda najmä banky, ktoré predtým na úverovaní Grécka zarábali, ale len daňoví poplatníci iných štátov. Proti pomoci hlasovali vládne strany SDKÚ, Most-Híd a SaS, ako aj opozičná strana SNS. Poslanci štvrtej koalícnej strany KDH sa hlasovania zdržali s výnimkou dvoch poslancov, ktorí jediní návrh podporili. Poslanci opozičnej strany SMER nehlasovali.

11. augusta 2010: Parlament súhlasil s poskytnutím záruk v objeme 4,4 mld. EUR (cca 6% HDP) do tzv. dočasného eurovalu (European Financial Stability Facility - EFSF) v hodnote 440 mld. EUR. Za návrh hlasovali poslanci všetkých parlamentných strán.

11. októbra 2011: SR ako jediná členská krajina eurozóny odmietla rozšírenie EFSF zo 440 mld. EUR na 780 mld. EUR. Premiérka Ivetta Radičová (SDKÚ) spojila hlasovanie o rozšírení EFSF s hlasovaním o dôvere vlády. Hlasovanie tak malo za následok predčasný pád vlády, keď návrh nepodporili poslanci liberálnej strany SaS, ktorá bola súčasťou vládnej štvorkoalície pravicových strán. Poslanci SaS podľa vlastných vyjadrení odmietli, aby najchudobnejšie štáty pomáhali podstatne bohatším, resp. bankám. Zvyšné tri koalíčne strany argumentovali, že nejde o jednotlivé štáty, ale o záchranu spoločnej meny a EÚ. Poslanci najsilnejšej opozičnej strany SMER sa v záujme vypísania predčasných volieb hlasovania nezúčastnili.

13. októbra 2011: SR v opakovanom hlasovaní ako posledná z členských krajín eurozóny súhlasila s rozšírením EFSF zo 440 mld. EUR na 780 mld. EUR, pričom záruky SR stúpili zo 4,4 mld. EUR na 7,7 mld. EUR (cca 11% HDP). Rozhodnutie získalo väčšinu hlasov vďaka tomu, že ho v nadväznosti na vypísanie predčasných volieb podporili popri troch pravicových stranách vládnej koalície (SDKÚ, KDH, Most-Híd) aj poslanci opozičnej ľavicovej strany Smer. Proti návrhu hlasovali poslanci SaS, SNS, ako aj Igor Matovič, pôvodne člen poslaneckého klubu SaS, ktorý založil vlastnú stranu OĽaNO.

10. marca 2012: V predčasných parlamentných voľbách zvíťazila strana Smer, ktorá získala nadpolovičnú väčšinu 83 zo 150 kresiel v parlamente a neskôr sama zostavila vládu. KDH získalo 16 kresiel, Most-Híd 13, SDKÚ 11 a SaS 11 kresiel. Do parlamentu sa dostala aj nová strana OĽaNO so ziskom 16 kresiel.

22. júna 2012: SR súhlasila s vytvorením tzv. trvalého eurovalu (European Stability Mechanism), ktorý nahradil EFSF. SR sa zaviazala vložiť do ESM 5,77 mld. EUR (cca 8% HDP), z toho 0,66 mld. EUR v hotovosti. Návrh podporili poslanci vládnej strany Smer a troch opozičných pravicových strán (SDKÚ, KDH, Most-Híd). Proti hlasovali poslanci liberálnej strany SaS, poslanci novej parlamentnej strany OĽaNO a poslanci Daniel Lipšic a Jana Žitňanská, ktorí krátko po voľbách vystúpili z KDH a neskôr založili novú stranu s názvom NOVA. Pred konečným hlasovaním poslanci neschválili návrh KDH, aby parlament udeľoval mandát ministrovi financií pri každom rozhodovaní o pomoci z ESM či zvyšovaní jeho imania. Neprešiel ani návrh Daniela Lipšica, aby SR pri každom poskytnutí pomoci požadovala záruky od prijímajúceho štátu.

18. decembra 2012: SR schválila návrh fiškálnej zmluvy EÚ. Návrh podporila aj opozícia.

Komentár INEKO: SR sa s výnimkou prvého záchranného balíka Grécku podieľa prostredníctvom EFSF a ESM na všetkých záchranných programoch realizovaných v eurozóne (t.j. Grécko – druhý balík, Portugalsko, Írsko, Španielsko, Cyprus). Hlasovanie o rozšírení dočasného eurovalu a následný pád vlády spôsobilo rozkol medzi trojicou pravicových strán SDKÚ, KDH a Most-Híd na jednej strane a stranou SaS na druhej strane, avšak viedlo aj k rastu napätia vnútri SaS. Ukazuje to aj vývoj po voľbách 2012, keď sa trojica proeurópskych pravicových strán integruje do Ľudovej platformy a strana SaS sa po odchode viacerých významných členov rozštiepila. Iveta Radičová po páde vlády vystúpila z SDKÚ a ohlásila svoj odchod z politiky. Z politickej nestability najviac ťažil SMER, ktorý zastáva proeurópske postoje. Jeho predseda a súčasný premiér Robert Fico, ktorý je často označovaný za populistického politika, deklaruje záujem na hlbšej integrácii v rámci EÚ aj za cenu čiastočnej straty národnej suverenity. Súčasne sa prikláňa k názorom, podľa ktorých východiskom z dlhovej krízy nie sú úsporné opatrenia, ale podpora hospodárskeho rastu cez verejné investície.

Dôležité rozhodnutia o riešení dlhovej krízy v EÚ (hlasovanie poslancov NR SR)

	Voľby 12.6.2010 (počet kresiel)	11.8.2010 Prvý záchranný balík pre Grécko	11.8.2010 Dočasný euroval (EFSF)	11.10.2011 Rozšírenie EFSF, dôvera vláde	13.10.2011 Rozšírenie EFSF	Predčasné voľby 10.3.2012 (počet kresiel)	22.6.2012 Trvalý euroval (ESM)	18.12.2012 Fiškálna zmluva
SMER	62	Neprítomní	Za	Nehlasovali	Za	83	Za	Za
SDKÚ	28	Proti	Za	Za	Za	11	Za	Za
KDH	15	Zdržali sa/Za	Za	Za	Za	16	Za	Za
Most-Híd	14	Proti	Za	Za/Neprít.	Za/Proti	13	Za	Za
SaS	22	Proti	Za	Neprítomní	Proti	11	Proti	Za
SNS	9	Proti/Neprít.	Za/Neprít.	Proti	Proti	0	-	-
OĽaNO (Matovič)	-	Proti	Za	Neprítomní	Proti	16	Proti	Za
NOVA (Lipšic, Žitňanská)	-	-	-	-	-	-	Proti	Za
Schválené	-	Nie	Áno	Nie	Áno	-	Áno	Áno

Zdroj: NR SR